

CONCEPTUL DE DESIGN, ÎNȚELEGEREA ȘI APLICAREA LUI ÎN SPAȚIILE PENTRU COPII LA BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU”

Aliona Țurcanu, Lidia KULIKOVSKI

Abstract

The design is a key element in the arranging of children library space, element changing the library image. It's important to take consideration in this case the opinion of different people, the user interests, the personal and other aspects such as accessibility, functionality, esthetics, quality of the construction materials and decoration, furniture, lighting, colors, equipment etc. At present the librarians note the necessity of renovation and development of children libraries.

Keywords: design, interior design, library architecture, library spaces, public libraries, spaces for kids, furniture, space planning.[1]

În ultima sa lucrare, profesorul Ion Stoica afirma: „Arhitectura bibliotecilor are din ce în ce mai multe elemente ale spațiilor de maximă complexitate, determinate și dominate de prezența omului liber și responsabil de propriul său destin. În locul circuitelor separate (intern și public) și al zonelor interzise, utilizatorului modern i se oferă modulări accesibile, acces orientat, opțiuni stimulative, disponibilitate pentru dialog, forme de a trăi și de a folosi conectivitatea într-un mod cât mai apropiat de polifațetarea naturală, dar potențate de forța mirobolantă a tehnologiilor.”* Aceasta înseamnă un design ad-hoc al spațiului, care reprezintă interfața dintre utilizatorul real sau potențial și bibliotecă și constituie în relație directă cu sentimentul pe care îl au despre instituție. Ambianța reprezintă efortul de a realiza un design care să producă efecte emoționale specifice utilizatorilor ei, să facă plăcută folosirea bibliotecii și să accentueze utilitatea ei. În acest sens, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a efectuat un studiu cu privire la designul spațiilor pentru copii în bibliotecile publice.

Au fost solicitate opiniile privind designul spațiilor pentru copii din filialele BM „B.P. Hasdeu” bibliotecarilor și viitorilor specialiști (studenți de la Facultatea de jurnalism și științe ale comunicării). Metoda de cercetare utilizată a fost sondajul, o modalitate eficientă în viziunea noastră, de a analiza opiniile și sugestiile celor care pot îmbunătăți designul în bibliotecile publice.

Sondajul a fost realizat în perioada februarie-martie 2011 de către bibliotecarii din rețeaua BM „B.P. Hasdeu”. Ancheta includea 11 întrebări dintre care opt au fost de tip închis, cu răspunsuri prestabilite cu mai multe variante de răspuns, și trei de tip deschis. Prin aplicarea acestui chestionar am intenționat să identificăm nivelul de conștientizare de către personalul bibliotecii a conceptului „Designul spațiilor pentru copii în bibliotecile publice”; cum apreciază aceștia designul spațiilor în care își desfășoară activitatea; cum influențează utilizatorii spațiile, precum și necesitatea renovării și reamenajării spațiilor în filialele BM „B.P. Hasdeu”. La chestionarul propus s-a dovedit receptiv personalul a 24 din cele 31 filiale ale BM „B.P. Hasdeu”. Ca grupuri din eșantion au fost: un director adjunct (din trei), trei manageri ai departamentelor (din șase), nouă șefi de filiale (din 20), 20 bibliotecari principali (din 20), 27 șefi de oficiu, 38 bibliotecari, șapte studenți, în total 105 persoane, de diferite vârste (21-57 ani).

Care este noțiunea de „design” în viziunea Dvs.? a fost prima întrebare din chestionar, prin care se solicita definirea noțiunii de „design”. 67,3% din bibliotecarii intervievați înțeleg noțiunea de „design” la general, fără tratarea acesteia în relație cu biblioteca și utilizatorii săi, mai exact, o percep ca pe:

- 1) o activitate creativă de amenajare a spațiilor interioare;
- 2) o schiță sau un plan menite să creeze niște spații confortabile, care pot uimi;
- 3) imaginea unei încăperi.

Dintre ei 9,6% susțin că „designul” înseamnă aspectul exterior al unei construcții, imaginea unei instituții etc. 7,7% concep „designul” ca pe o disciplină, ce ține de estetica obiectelor, începând cu conceperea obiectelor uzuale până la urbanism și amenajarea peisajului. 3,8% susțin că „designul” este:

- 1) un proiect de creație;
- 2) o schiță de proiect, care asigură unui produs un randament funcțional.

Doar 11,6% au manifestat o atitudine, care poate fi tratată ca neștiință în noțiuni elementare de design, lăsând fără răspuns această întrebare.

Putem afirma că majoritatea respondenților (88,4%) au răspuns corect la prima întrebare. Noțiunea de „design”, foarte amplă, întrunește în sine toate opiniile expuse de cei chestionați. Îmbucurător este faptul că numărul celor care au tratat noțiunea de „design” în corelație cu biblioteca este mai mare.

Pentru o analiză mai profundă s-a recurs la opțiunea de a diviza intervievații după funcțiile pe care le ocupă: astfel, șefii de oficiu înțeleg noțiunea de „design” drept o artă de amenajare a spațiilor în general, și a celor de bibliotecă în special. Unii dintre ei consideră „designul” ca arta de a îmbina armonios cerințele de utilizare a unor produse de bibliotecă. Bibliotecarii principali consideră, pe bună dreptate, că „designul” reprezintă aspectul exterior sau interior al unor încăperi din punct de vedere estetic, un model de amenajare a spațiilor, felul cum arată un spațiu, cum este decorat, ce mobilier

conține, punând accent pe o funcționalitate maximă, dar și pe aspect estetic. Șefii de filiale au aceleași păreri despre „design”, doar că se adaugă opinia că „designul” este schimbarea anturajului în cadrul unei instituții conform diverselor principii, reorganizarea spațiilor, întâlnirea frumosului cu utilul. Studenții de la Facultatea de jurnalism și științe ale comunicării, specialitatea biblioteconomie, s-au dovedit a fi mai concreți și au tratat noțiunea de „design” în corelație cu biblioteca. Aceștia au opinat că „designul” este aranjarea spațiilor în biblioteci, a mobilierului și că autori ai „designului” sunt bibliotecarii înșiși.

Când auzim cuvântul design, instantaneu avem o multitudine de indicii și de întrebări ce se agită simultan în minte. Această agitație de repere și de necunoscut provoacă de cele mai multe ori confuzie. Confuziile sunt frecvente și la nivel mai înalt. De exemplu, în revistele de amenajări de interior designul este confundat cu stilismul. De multe ori confuzia merge chiar până la a identifica arhitectul cu designerul. Acest lucru se întâmplă, în primul rând, datorită neinformării și circuitelor de comunicare închise ale specialiștilor, iar apoi datorită proximității sferelor de activitate.

Analizând datele din tabelul nr. 1, în care se prezintă răspunsurile obținute la întrebarea Ce înseamnă, în viziunea Dvs. design în biblioteca publică? Clasați opțiunile, atribuindu-le un număr de la 1 (cel mai corect) la 8 (incorect), se constată că 26% consideră incorect că designul în bibliotecă înseamnă arhitectura localului.

Dar, în același timp, 19% din cei intervievați cred totuși că designul în bibliotecă se referă la arhitectura localului, ca urmare, acest răspuns constată că bibliotecarii nu știu ce înseamnă design în bibliotecă și nu consideră că implicarea bibliotecarului în amenajarea spațiilor pentru copii este obligatorie. Cel mai corect au răspuns 39% din cei chestionați care au pledat pentru răspunsul b) aranjamente interioare, luând în considerație că designul în bibliotecă înseamnă nu altceva decât amenajarea unor spații estetice, comode, funcționale etc. Faptul că designul în bibliotecă ține de aranjamentele exterioare, îl consideră incorect 17% din cei chestionați.

Pentru opțiunea inclusă în punctul d) spații estetic amenajate au optat 22% susținând că este corect, și 20% au dat cel mai corect răspuns. Astfel, putem afirma că 42% din bibliotecarii înțeleg corect noțiunea de design aplicat în activitatea bibliotecii publice și sunt mai aproape de noțiunea designului aplicabil în bibliotecă. Faptul că designul presupune spații ergonomice e indiscutabil, și acest fapt vin să-l confirme 11% din cei chestionați, care consideră că designul cel mai corect înseamnă și spații ergonomice. Cu o deplasare în partea răspunsurilor incorecte avem rezultatul de 17%, care este cel mai mare în acest compartiment, ceea ce înseamnă că 17% consideră că designul nu are nimic în comun cu spațiile ergonomice, or, aceasta este o părere eronată.

Dacă 39% din cei intervievați consideră că designul înseamnă aranjamente interioare ale bibliotecii, iar 20% – spații estetic amenajate, atunci e de neînțeles de ce doar 2% au pledat pentru mobilierul frumos, ca o parte componentă în amenajarea spațiilor comode, funcționale, doar și acesta se regăsește în noțiunea de design. Același comentariu se referă și la răspunsurile primite la punctul g), ceea ce ne confirmă că o parte din bibliotecarii sunt neinformați și nu știu ce înseamnă cuvântul „ergonomic”.

În concluzie, constatăm următoarele: bibliotecarii apreciază corect noțiunea de design în biblioteca publică și, totalizând toate răspunsurile corecte date de ei la această întrebare, conchidem că designul în bibliotecile publice, în opinia bibliotecarilor, înseamnă în ansamblu imaginea unei biblioteci pe interior și pe exterior. Bibliotecarii încep să înțeleagă că designul devine una din metodele de atracție a copiilor în biblioteca publică, deoarece interiorul unei biblioteci este un factor important în crearea imaginii bibliotecii. Bibliotecarii înțeleg că spațiile bibliotecii publice trebuie să ofere o ambianță plăcută care să-i predisună pe micii utilizatori la studiu și lectură, la comunicare și agrement, iar asemenea spații se pot crea printr-un design care să facă agreabilă aflarea copiilor în bibliotecă și să-i motiveze să revină înapoi.

Deși la întrebarea Ce presupune, în viziunea Dvs., amenajarea unui spațiu pentru copii la biblioteca publică? 67% din cei chestionați pledează pentru răspunsul că amenajarea spațiilor pentru copii din biblioteca publică înseamnă mobilier și echipament pentru necesitățile copiilor, nu putem afirma că aceste răspunsuri sunt incorecte. Pentru că design înseamnă și o ambianță favorabilă (52%), care poate fi creată prin mobilier frumos și comod, care, la rândul său, creează un microclimat propice activității cu copiii, care conduce la o aranjare accesibilă a colecției (49%), la o cromatică reușită (29%). Pentru că design înseamnă spații deschise inundate de lumină, un decor atrăgător în culori calde și luminoase, cu mobilă confortabilă pentru utilizatori. O astfel de amenajare a unui spațiu pentru copii creează un climat adecvat pentru desfășurarea activităților cu copiii. Prin urmare, bibliotecarii de la BM „B.P. Hasdeu” au dat răspunsuri corecte la întrebarea privind amenajarea spațiilor pentru copii.

Așadar, spațiul din biblioteca publică destinat copiilor trebuie să sprijine activitatea intelectuală a lor. Ca urmare, acesta trebuie să fie acomodat la nevoile copiilor. Schimbările trebuie să le efectueze designerii specialiști de comun acord și la inițiativa bibliotecarilor. Astfel, designul interior al spațiilor

pentru copii din bibliotecile publice implică combinarea culorilor, mobilier confortabil și flexibil, rafturi accesibile cu cărți.

La întrebarea Țineți cont de opinia utilizatorilor-copii atunci când doriți o schimbare, o reamenajare a spațiilor bibliotecii? 59% din respondenți au răspuns că iau în considerație opinia copiilor. Fiind un spațiu în exclusivitate pentru copii, acesta trebuie să satisfacă cerințele copiilor, inclusiv să respecte normele internaționale de design. Există unele părți importante de care ar trebui să se țină cont la reamenajarea spațiilor, de exemplu: ce gamă coloristică ar trebui să predomină în bibliotecă; ce fel de mobilier să fie; cum ar dori ei să arate zona de joacă etc. Iar răspunsurile celor 29% de intervievați – un număr, totuși, mare –, potrivit cărora nu este necesar să întrebăm copiii cum ar vrea să arate spațiul lor, deoarece ei ar fi prea mici și nu pot să-și expună sugestiile, credem, nu sunt relevante. 12% nu au răspuns deloc la această întrebare, ceea ce ne confirmă că bibliotecarii nu consideră necesar să stimuleze feedbackul, dar, mai des, se pare, ei nu analizează opiniile utilizatorilor obținute din sondaje.

Chiar dacă spațiile pentru copii sunt construite cu buget redus, ar fi bine ca la amenajarea lor să se ia în calcul și preferințele estetice ale copiilor: culori pastelate, vii și contrastante, picturi cu desene animate, jucării și, desigur, cărți speciale pentru ei. De asemenea, este important de a implica copiii în timpul procesului de proiectare, pentru a obține informații despre ceea ce au nevoie, deoarece părerile copiilor care nu au experiență și cunoștințe în domeniul designului pot provoca incoerențe.

Analizând cele mai frumoase experiențe din țările dezvoltate privind amenajarea spațiilor pentru copii din bibliotecile publice, constatăm că toți au pornit procesul de reamenajare a spațiilor doar după ce au efectuat sondaje și au discutat cu micii utilizatori și cu părinții acestora, pentru a determina așteptările micilor cititori privind spațiile dorite din bibliotecă. Dialogul cu cititorii este un lucru de care trebuie să se țină seama în permanență.

Cum apreciați spațiul pentru copii din biblioteca Dvs.? – este întrebarea la care majoritatea celor intervievați (49-47%) apreciază spațiile pentru copii în filialele în care activează drept plăcute, accesibile și funcționale (vezi diagrama nr. 2). Sondajul arată că 33% din bibliotecarii consideră că au amenajat spații comode pentru copii, iar 21% consideră că spațiile din bibliotecile în care activează creează condiții de relaxare pentru micii utilizatori. Acest rezultat demonstrează că în filialele BM „B.P. Hasdeu” spațiile pentru copii sunt amenajate estetic, ceea ce le fac plăcute și atrăgătoare, micii utilizatori se simt comod și relaxant în spațiile accesibile și funcționale, fiind ghidați de bibliotecarii care-și exercită cu un înalt profesionalism meseria.

Datele din diagrama nr. 3 reflectă răspunsurile respondenților la întrebarea Cine se ocupă de design în instituția Dvs.? Cei mai mulți – 62% – au ales să răspundă bibliotecarii înșiși. Aceștia evident că sunt ghidați de șefii bibliotecilor (55%). Iar cei din Departamentul Menținerea al BM „B.P. Hasdeu” se implică și în activitatea de amenajare a spațiilor pentru copii. În răspunsurile date, departamentului îi revine o cotă procentuală de 37%. Ca urmare, bibliotecarii le revine și rolul de designeri în bibliotecile publice. Rezultatele obținute demonstrează că acestora le reușește, ignorând chiar situația financiară în care se află bibliotecile din țara noastră. Este cert că bibliotecarul este un promotor al valorilor spirituale și un inițiator de relații culturale. Înșuși caracterul muncii prestate de bibliotecar implică creativitate și inițiativă. Fiecare bibliotecar pune o amprentă personală în ceea ce privește organizarea bibliotecii, relația cu beneficiarii, aici intervenind în mod cert cultura, experiența și profesionalismul fiecăruia. Într-o bibliotecă, oricât de mare și dotată ar fi, fondul de documente rămâne rece și neînsuflețit, dacă bibliotecarul nu l-ar pune în valoare și circulație cu ajutorul instrumentelor specifice și metodelor folosite pentru valorificarea lui. Tot bibliotecarul este acela care determină și imaginea bibliotecii în comunitate prin acțiunile culturale organizate, el se îngrijește de ambianța plăcută ce domină în bibliotecă, făcând-o atractivă pentru beneficiari. Dar, astăzi, bibliotecile trec printr-o criză identitară, iar construirea unei noi identități pentru bibliotecă nu poate porni de la ignorarea dinamicii contemporane în amenajarea spațiilor de către designerii specialiști. Bibliotecarii nu trebuie să ignore faptul că biblioteca publică este un concept, nu un loc fizic, o activitate, și nu o clădire. Ca urmare, biblioteca este o structură unde utilizatorul copil se poate simți liber în activitățile sale, iar aceste libertăți i le acordă spațiile flexibile și comode care pot fi proiectate doar de designerii specialiști.

Deși pare mică, cota procentuală de antrenare a designerilor profesioniști invitați în activitatea de reamenajare a spațiilor pentru copii este doar de 10 la sută – aceasta nu constituie un rezultat rău. Pentru bibliotecile din RM, la etapa actuală, de criză financiară îndelungată, invitarea designerilor este un lux.

Analizând datele întrebării De ce țiineți cont la amenajarea spațiilor pentru copii?, observăm că 62% din bibliotecarii țin cont de propria imaginație în amenajarea spațiilor pentru copii. Rezultatul ar fi excelent, dacă și la punctul a) părerea utilizatorilor, am fi obținut același răspuns, acesta atingând doar 36%, ceea ce denotă faptul că bibliotecarii nu întotdeauna apelează la feedback. Deoarece, numai după ce se va studia părerea utilizatorilor copii, cunoscându-le așteptările acestora, bibliotecarii, folosind propria imaginație, pot purcede la reamenajarea spațiilor. Dacă bibliotecarul

purcede la amenajarea spațiilor pentru copii, folosind doar propria imaginație, acestea nu vor fi tocmai multifuncționale, deși parțial vor fi adaptate la nevoile utilizatorilor copii. E necesar să se aplice reguli de design și stiluri decorative, păstrând, totodată, latura practică a interiorului.

Dacă majoritatea bibliotecarilor contează doar pe propriile puteri și imaginație în proiectarea de amenajare a spațiilor, ei aplică cu succes practicile existente în domeniu (44%).

Datele privind răspunsurile respondenților la întrebarea Ce zone amenajate aveți? se cuprind în diagrama nr. 5. Astfel, 75% din respondenți susțin că sala de lectură este și zona de studiu unde copiii își pregătesc temele pentru acasă. 45% din respondenți susțin că au zone de discuții, după care se situează cei care susțin că au zone pentru jocuri și creație (35%).

Dar zona pentru odihnă și divertisment este amenajată mai rar, având o cotă procentuală de 27. Dacă e să ne întoarcem la tendințele designului modern aplicate în bibliotecile din țările dezvoltate, analizate în capitolul unu, remarcăm, că anume zona de odihnă și relaxare constituie niște cerințe moderne necesare de aplicat în amenajarea spațiilor pentru copii din biblioteci. Copiii vin la bibliotecă nu doar ca să-și facă temele, să lectureze sau să se joace, dar și pentru a comunica, a se întâlni cu prietenii, a-și face noi prieteni, a-și petrece timpul liber. De aceea, se impune necesitatea de amenajare a zonelor de odihnă și divertisment în toate bibliotecile.

În societatea modernă, biblioteca publică își redefinește misiunea și responsabilitățile nu doar pentru a putea răspunde cerințelor din ce în ce mai complexe ale utilizatorilor, ci și pentru a le oferi acestora și zone diverse: pentru lectură, creație, odihnă, jocuri etc.

Datele din diagrama nr. 6 inserează răspunsurile la întrebarea: Cunoașteți cu ce scop vizitează utilizatorii BM „B.P. Hasdeu”? Răspunsurile obținute ne-au confirmat că în opinia bibliotecarilor majoritatea copiilor vin la bibliotecă să-și facă temele (40%). Temele de acasă, organizate în prezent de filialele BM, sunt structurate astfel : individuale, câte doi; în grupuri mici. Bibliotecarele afirmă că de cele mai multe ori utilizatorii sunt singuri sau în grupuri, pregătindu-și temele împreună cu colegii din clasă, cu prietenii ori pe perechi, câte doi elevi, comunicând mereu asupra problemelor și sarcinilor înaintate de profesori etc. Temele cele mai solicitate de utilizatori pentru a fi pregătite la bibliotecă sunt diverse, având ca scop fixarea sau aprofundarea unor cunoștințe pe care ei nu le pot găsi acasă sau pe internet.

35% din respondenți afirmă că copiii vin la bibliotecă pentru lectură. Astfel că lectura rămâne a fi și în continuare un mijloc de creare, formare a personalității, de sensibilizare la valorile culturii umane, la bine, frumos și adevăr, care favorizează socializarea copiilor, familiarizarea lor cu adevăratele comori ale literaturii. Bibliotecile publice vin să încurajeze lectura ca o necesitate zilnică la copii prin numeroase manifestări educative și culturale. Biblioteca contribuie la constituirea trăsăturilor morale și intelectuale ale copilului, trezindu-i interesul pentru lumea fascinantă a cărții. Pentru a atrage copilul în această lume magică a cărții, între bibliotecar, educator și familie trebuie să fie o bună corelație, care face ca interesul și gustul pentru lectură să crească mereu. Cu cât copilul se apropie mai devreme de carte, cu atât mai durabile sunt efectele în ceea ce privește comunicarea, formarea comportamentului și socializarea lui. Știind să trezim interesul copilului pentru citit, să îndrumăm și să-l stimulăm în acest sens, vor crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru lectură, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural. Deci, gustul pentru lectură trebuie cultivat prin strategii coerente, viabile, pertinente, pentru ca acești oameni, mici ca vârstă, dar care au nevoie de hrana cuvântului scris, să crească cetățeni destoinici. Bibliotecarul este cel care face ca accesarea mediului cultural al bibliotecii să fie cât mai plăcută pentru micii consumatori de lectură. În aceste condiții, relația bibliotecar-copil trebuie să se bazeze pe un aspect complex de comunicare – relaționare – creativitate care, în timp, poate deveni un factor educațional. Majoritatea utilizatorilor frecventează biblioteca pentru lectură și studiu cu caracter obligatoriu, iar bibliotecarul poate să-l facă să revină, creându-i condiții comode.

Misiunea bibliotecarului ca formator al personalității copilului este de a diminua, cât mai mult posibil, distanțarea între cei doi poli – cititorul, pe de o parte, și cartea, biblioteca, pe de altă parte. Un rol important în promovarea bibliotecii și lecturii îl are desfășurarea unui spectru larg de activități literar-cognitive, un loc aparte aparținând concursurilor literare și de creație.

Contradictorii sunt răspunsurile obținute vizavi de accesarea internetului: în opinia bibliotecarilor – 20%, ceea ce contravine sondajului efectuat de Departamentul marketing, unde la întrebarea respectivă a fost obținut răspunsul că 60% utilizează internetul. Aceasta din urmă de mult a devenit o parte indispensabilă a bibliotecii publice și datele sondajului efectuate de Departamentul marketing par a fi mai aproape de realitate. 10% vin pentru comunicare și să se întâlnească cu prietenii, iar faptul că doar 5% din utilizatorii-copii vin la bibliotecă să-și petreacă timpul liber denotă faptul că aceștia nu concep biblioteca ca un loc de odihnă și relaxare. Cum ar putea influența schimbarea în această direcție bibliotecarul? În primul rând, acesta ar trebui să analizeze dacă oferă spații și pentru

asemenea vizite, iar în cazul în care acestea lipsesc, să le amenajeze. În al doilea rând, copiii ar trebui îndrumați să înțeleagă că biblioteca este locul ideal de interferență a activităților obligatorii cu cele de recreere și petrecere a timpului liber. Astfel, a sosit momentul pentru conceperea și derularea programelor de organizare a timpului liber al copiilor de diferite vârste în decursul anului școlar și, mai ales, în vacanțele școlare.

Cu certitudine, biblioteca contribuie la educarea și formarea tinerei generații prin oferirea accesului la patrimoniul cultural național și universal, la surse și tehnologii informaționale moderne, la servicii, programe și activități informativ-culturale, acces în spații fizice bine dotate și comod amenajate.

46% din cei intervievați la întrebarea De ce are nevoie un bibliotecar ca să susțină un design modern în biblioteca sa? au răspuns că au nevoie de:

– dorință în a schimba ceva în amenajarea spațiilor pentru copii, aceștia fiind bine instruiți (43%);

– cunoașterea practicilor mondiale (44%);

– susținerea administrației (50%).

Dorința și setea de schimbare înseamnă mult pentru un bibliotecar, dar nu mai puțin contează instruirea. Despre aceasta am menționat anterior, numai niște bibliotecari bine instruiți și informați își pot trasa proiecte optime de reamenajare a spațiilor și le pot realiza cu succes, de aceea răspunsul respondenților care pledează pentru instruire e promițător. Aplicarea și implementarea practicilor mondiale în acest domeniu sunt inevitabile, mai ales, că designul în bibliotecile din țările dezvoltate are o istorie mare și frumoasă, demnă de urmat.

Că marea majoritate a celor chestionați (88%) pledează pentru o finanțare corespunzătoare explică faptul că bibliotecarii analizând practicile mondiale în designul interior al bibliotecilor recunosc, cu certitudine, că doar prin dorința de a schimba ceva în amenajarea spațiilor pentru copii în bibliotecile publice din țara noastră nu poți reuși. Designul în biblioteci costă, chiar dacă e realizat și cu puterile proprii.

Întrebarea de final a sondajului a fost Dacă a-ți avea posibilitate, a-ți iniția redesignul bibliotecii Dvs.? Variantele de răspuns insuflă optimism: 84% din bibliotecari, sunt pentru a iniția o reamenajare a spațiilor, aceștia au răspuns: Da, cu siguranță. 12% au răspuns: Poate, nu știu. Cei care au răspuns Nu, doar 5%, relevă faptul că această categorie de bibliotecari include persoane indecise și nesigure în forțele proprii. Dar nu numai de factorul financiar depinde acest proces. Nu întotdeauna crearea noului se obține prin distrugerea vechiului, uneori e mai bine să se aducă la perfecțiune ceea ce s-a creat deja, având în vedere situația financiară existentă.

Concluzii

Scopul sondajului a fost identificarea gradului de cultură a designului în rândul bibliotecarilor BM. Rezultatele obținute au demonstrat că bibliotecarii percep corect noțiunea de design și aplicarea acesteia în amenajarea spațiilor pentru copii în bibliotecile publice. Deși expunerile privind noțiunea de „design” diferă de la un grup la altul, generalizând aceste opinii, conchidem că, în viziunea bibliotecarilor intervievați, „design” înseamnă amenajarea unor spații calde, comode, accesibile și funcționale pentru copii în bibliotecile publice, având în vedere cerințele și aspirațiile acestora, astfel, creându-le copiilor condiții și pentru învățare, dar și pentru odihnă.

Designul modern îmbină, într-o anumită măsură, elemente din etapele precedente, tendința predominantă la etapa actuală fiind îmbinarea spațiului deschis, spațiului de joacă cu „atmosfera confortabilă”, „de casă” și spații izolate destinate studiului individual sau în grup.

Pornind de la faptul că bibliotecarii au înțeles corect noțiunea de design și răspunsurile acestora vizavi de cum înțeleg ei amenajarea spațiilor pentru copii au fost corecte. Așadar, în opinia lor, care este corectă, spațiul din biblioteca publică destinat copiilor trebuie să le sprijine activitatea intelectuală. Ca urmare, acestea trebuie să fie acomodate la nevoile copiilor, acomodări pe care trebuie să le efectueze designerii specialiști de comun acord și la inițiativa bibliotecarilor. Astfel, designul interior al spațiilor pentru copii din bibliotecile publice implică combinarea culorilor, mobilier confortabil și flexibil, rafturi cu cărți accesibile; cu alte cuvinte – crearea unui microclimat propice pentru activitatea cu copiii.

Amenajarea și reamenajarea spațiilor pentru copii din bibliotecile publice se face doar ținând cont de opiniile micilor utilizatori, acestea fiind destinate în exclusivitate copiilor. Iată și o cerință internațională, pe care o respectă și majoritatea bibliotecarilor intervievați.

Sondajul a demonstrat că respondenții bibliotecari cunosc cum trebuie să fie amenajate spațiile pentru copii în biblioteci: acestea trebuie să fie plăcute, accesibile, funcționale, comode, relaxante, flexibile. Ambianța bibliotecii constă din mai mulți factori: spațialitate, culori, decorări, mobilier, echipamente, semnalizatoare etc. Toți acești factori la un loc pot crea o ambianță primitoare care să placă și să-i atragă pe copii. Anume o astfel de ambianță ar putea să-i facă pe copii să identifice biblioteca nu doar ca un local unde vin să-și facă temele, să acceseze internetul, să citească, dar și

să perceapă biblioteca ca un loc de întâlnire cu prietenii, de odihnă, unde poate să-și facă noi prieteni etc.

În marea majoritate a cazurilor de design și amenajare în bibliotecile publice se ocupă înșiși bibliotecarii. Ei cu propriile puteri încearcă să creeze o ambianță primitoare, să-i facă să se simtă ca acasă, să-i îndrume să citească, să-i ajute să găsească informația necesară, să le creeze spații pentru jocuri. Însă pentru modernizarea spațiilor, reamenajarea lor în întregime, ținând cont de normele de design existente, e necesară implicarea designerilor specialiști.

Designul spațiilor pentru copii din bibliotecile publice este elementul-cheie, care schimbă imaginea bibliotecii. Începând de la proiectul de design, când e vorba despre transformarea spațiilor bibliotecii, sau de la proiectul arhitectural, dacă e vorba de construcția unei noi biblioteci, se iau în considerație părerile și interesele utilizatorilor, accesibilitatea, funcționalitatea, estetica, calitatea materialelor de construcție și decorare, mobilierul, iluminatul, culorile, echipamentul etc. și, nu în ultimul rând, personalul.

Astfel, din cercetarea aplicării designului în amenajarea spațiilor pentru copii în bibliotecile publice, evidențiem următoarele supoziții:

- Aspectul spațiului are implicații esențiale și la nivel de funcționare, și la nivel de comportament.

- Comunicarea și socializarea copiilor depinde în mare măsură de amenajarea și designul spațiului, de disponerea mobilierului, care poate schimba radical percepția spațiului.

- Ambianța unei biblioteci depinde de doi factori: calitatea arhitecturală a clădirii și designul mobilierului. Aceste elemente trebuie să fie legate armonios în cazul în care dorim ca rezultatul estetic să fie un succes.

- Designul mobilierului trebuie să fie compatibil în culoare, textură, materiale și formă. Această relație este deosebit de importantă în clădirea bibliotecii, cu spații mari deschise cu care ochiul să poată distinge o singură entitate; aceste zone trebuie să apară fie unificate sau incoerente în funcție de corelația acestor elemente.

Opinia bibliotecarilor reprezintă o forță critică în transformarea oricărei biblioteci. Sondajul de opinie realizat prin metode științifice și ale cărui rezultate vor fi corect diseminate dau o șansă intervievaților de a-și face vocea auzită. Totodată, rezultatele obținute vor contribui la luarea deciziilor de reamenajare, de modernizare a spațiilor pentru copii și de instruire a bibliotecarilor.

Rezultatele vor servi la elaborarea unor recomandări de îmbunătățire a designului în filialele BM și la realizarea unei activități mai performante pe viitor.

[1]* Stoica, Ion. Sensul schimbării în universul infodocumentar. Constanța: Ex Ponto, 2009, p. 14.

*Aliona ȚURCANU, masterand USM, șef oficiu, Departamentul relații cu publicul;
dr. Lidia Kulikovski*